Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 16. aprila 2015*

„Predhodno odločanje — Direktiva 2005/36/ES — Člen 10 — Priznavanje poklicnih kvalifikacij — Dostop do poklica arhitekta — Dokazila, ki niso navedena v točki 5.7.1. Priloge V — Pojma ‚posebni in izjemni razlogi' ter ‚arhitekt'"

V zadevi C-477/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Bundesverwaltungsgericht (Nemčija) z odločbo z dne 10. julija 2013, ki je prispela na Sodišče 5. septembra 2013, v postopku

Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer

proti

Hansu Angererju,

ob udeležbi

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, K. Lenaerts, podpredsednik Sodišča, v funkciji sodnika četrtega senata, K. Jürimäe (poročevalka), sodnica, J. Malenovský, sodnik, in A. Prechal, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: M. Aleksejev, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. julija 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer A. Graf von Keyserlingk in J. Buntrock, odvetnika,

— za H. Angererja H. Olschewski, odvetnik,

— za Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses C. Zappel in R. Käβ, agenta,

* Jezik postopka: nemščina.

— za nemško vlado T. Henze in J. Möller, agenta,

— za nizozemsko vlado M. Bulterman in M. de Ree, agentki,

— za romunsko vlado R. Haţieganu in A. Vacaru, agentki,

— za Evropsko komisijo G. Braun in H. Støvlbæk, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 5. novembra 2014

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 10(c) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L 255, str. 22, in popravka v UL 2007, L 271, str. 18, in UL 2008, L 93, str. 28), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 279/2009 z dne 6. aprila 2009 (UL L 93, str. 11, v nadaljevanju: Direktiva 2005/36).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer (odbor za vpis zbornice zvezne dežele Bavarske za arhitekturo, v nadaljevanju: Bayerische Architektenkammer) in H. Angererjem glede njegove prijave za vpis v seznam zbornice zvezne dežele Bavarske za arhitekturo.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Z Direktivo 2005/36 je bila razveljavljena Direktiva Sveta z dne 10. junija 1985 o vzajemnem priznavanju diplom, spričeval in drugih dokazil o formalnih kvalifikacijah v arhitekturi, skupaj z ukrepi za učinkovito uresničevanje pravice do ustanavljanja podjetij in svobode opravljanja storitev (85/384/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 118).

4 V uvodnih izjavah 17, 19 in 28 Direktive 2005/36 je navedeno:

„(17) Da bi upoštevali vse primere, za katere še vedno ni določb o priznavanju poklicnih kvalifikacij, je treba splošni sistem razširiti na tiste primere, ki jih ne zajema posebni sistem, bodisi kadar poklic ni zajet v enega od teh sistemov bodisi kadar je poklic zajet v tak poseben sistem, vendar prosilec zaradi posebnega ali izjemnega razloga ne izpolnjuje pogojev, da bi sistem veljal zanj.

[…]

(19) Prost pretok in vzajemno priznavanje dokazil o formalnih kvalifikacijah […] arhitektov mora temeljiti na osnovnem načelu avtomatičnega priznavanja dokazil o formalnih kvalifikacijah na podlagi usklajenih minimalnih pogojev usposobljenosti. […]

[…]

(28) Nacionalni predpisi na področju arhitekture ter o dostopu do in opravljanju poklicnih dejavnosti arhitekta se zelo razlikujejo. V večini držav članic opravljajo arhitekturne dejavnosti pravno ali dejansko osebe, ki imajo samo poklicni naziv arhitekta ali pa imajo poleg tega naziva še drug

naziv, pri čemer te osebe nimajo monopola pri opravljanju takih dejavnosti, razen če zakonodajne določbe ne določajo drugače. Te dejavnosti ali nekatere od njih lahko opravljajo tudi drugi strokovnjaki, zlasti inženirji, ki so opravili specializirano usposabljanje v gradbeništvu ali zidarstvu. Z namenom poenostavitve te direktive se je v njej treba sklicevati na pojem ‚arhitekt', da bi omejili področje določb, povezanih z avtomatičnim priznavanjem kvalifikacij na področju arhitekture, brez poseganja v posebne značilnosti nacionalnih predpisov, ki urejajo te dejavnosti."

5 Člen 1 te direktive, naslovljen „Namen", določa:

„Ta direktiva določa pravila, v skladu s katerimi država članica, ki pogojuje dostop do reguliranih poklicev ali njihovo opravljanje na svojem ozemlju s posebnimi poklicnimi kvalifikacijami (v nadaljnjem besedilu: država članica gostiteljica), priznava poklicne kvalifikacije, pridobljene v eni ali več državah članicah (v nadaljnjem besedilu: država članica izvora), ki omogočajo imetniku navedenih kvalifikacij, da tam opravlja isti poklic, kot zadosten pogoj za dostop do in opravljanje tega poklica."

6 Člen 4(1) navedene direktive določa:

„Priznavanje poklicnih kvalifikacij s strani države članice gostiteljice omogoča prosilcu dostop do tistega poklica v tej državi članici, za katerega je usposobljen v državi članici izvora, in da ga opravlja v državi članici gostiteljici pod enakimi pogoji, kot veljajo za njene državljane."

7 Naslov III Direktive 2005/36, „Svoboda ustanavljanja", zajema štiri poglavja. V poglavju I naslova III, naslovljenem „Splošni sistem priznavanja dokazil usposobljenosti", člen 10 te direktive določa:

„To poglavje se uporablja za vse poklice, ki niso zajeti v poglavjih II in III tega naslova, in v naslednjih primerih, ko prosilec zaradi posebnih in izjemnih razlogov ne izpolnjuje pogojev, določenih v teh poglavjih:

(a) za dejavnosti, naštete v Prilogi IV, kadar migrant ne izpolnjuje zahtev, določenih v členih 17, 18 in 19;

(b) za zdravnike z osnovno usposobljenostjo, zdravnike specialiste, medicinske sestre za splošno zdravstveno nego, zobozdravnike, zobozdravnike specialiste, veterinarje, babice, farmacevte in arhitekte, kadar migrant ne izpolnjuje zahtev za učinkovito in zakonito opravljanje poklica, navedenih v členih 23, 27, 33, 37, 39, 43 in 49;

(c) za arhitekte, kadar ima migrant dokazila o formalni kvalifikaciji, ki niso navedena v točki 5.7 Priloge V;

(d) brez poseganja v člene 21(1), 23 in 27, za zdravnike, medicinske sestre, zobozdravnike, veterinarje, babice, farmacevte in arhitekte, ki imajo dokazilo o formalnih kvalifikacijah specializacije po opravljenem usposabljanju, na podlagi katerega se pridobi naziv s seznama v točkah 5.1.1, 5.2.2, 5.3.2, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 in 5.7.1 Priloge V, in izključno za priznavanje te specializacije;

(e) za medicinske sestre za splošno zdravstveno nego in medicinske sestre specialistke, ki imajo dokazila o formalnih kvalifikacijah specializacije po opravljenem usposabljanju, na podlagi katerega se pridobi naziv s seznama v točki 5.2.2 Priloge V, kadar migrant zaprosi za priznavanje v drugi državi članici, kjer take poklicne dejavnosti opravljajo medicinske sestre specialistke, ki niso opravile usposabljanja za splošno zdravstveno nego;

(f) za medicinske sestre specialistke, ki niso opravile usposabljanja za splošno zdravstveno nego, kadar migrant zaprosi za priznavanje v drugi državi članici, kjer zadevne poklicne dejavnosti opravljajo medicinske sestre za splošno zdravstveno nego, medicinske sestre specialistke, ki niso opravile

usposabljanja za splošno zdravstveno nego, ali medicinske sestre specialistke, ki imajo dokazilo o formalnih kvalifikacijah specializacije po opravljenem usposabljanju, na podlagi katerega se pridobi naziv s seznama v točki 5.2.2 Priloge V;

(g) za migrante, ki izpolnjujejo zahteve, določene v členu 3(3).“

8 V poglavju III naslova III navedene direktive, naslovljenem „Priznavanje na podlagi usklajevanja minimalnih pogojev usposobljenosti“, člen 21 te direktive, naslovljen „Načelo avtomatičnega priznavanja“, v odstavku 1 določa:

„Vsaka država članica prizna dokazila o formalnih kvalifikacijah za […] arhitekta, našteta v [točki] 5.7.1. Priloge V, ki izpolnjujejo minimalne pogoje usposobljenosti iz [člena] 46, ter za dostop do poklicnih dejavnosti in njihovega opravljanja priznava takim dokazilom enako veljavnost na svojem ozemlju kot dokazilom o formalnih kvalifikacijah, ki jih sama izdaja.

Taka dokazila o formalnih kvalifikacijah morajo izdati pristojni organi v državah članicah, priložiti pa jim je treba, kadar je to primerno, ustrezna potrdila, našteta v [točki] 5.7.1 Priloge V.

[…]“

9 Člen 46 Direktive 2005/36, naslovljen „Usposabljanje arhitektov“, v odstavku 1 določa:

„Usposabljanje arhitektov obsega skupno najmanj štiri leta rednega študija ali šest let študija, od katerih vsaj tri leta potekajo redno, na univerzi ali v primerljivi izobraževalni ustanovi. Usposabljanje se konča z uspešno opravljenim izpitom na univerzitetni stopnji.

Tako usposabljanje, ki mora biti na univerzitetni ravni in katerega glavni element je arhitektura, mora uravnoteženo pokrivati teoretične in praktične vidike usposabljanja arhitektov ter zagotavljati, da si ti pridobijo naslednja znanja in veščine:

[…]“

10 Člen 48 navedene direktive, naslovljen „Opravljanje dejavnosti arhitektov“, v odstavku 1 določa:

„Za namene te direktive so poklicne dejavnosti arhitekta tiste dejavnosti, ki se redno opravljajo na podlagi poklicnega naziva ‚arhitekt‘.“

11 V točki 5.7.1. Priloge V te direktive so za vsako državo članico našteta dokazila o formalnih kvalifikacijah za pridobitev dostopa do poklica arhitekta, organi, ki podeljujejo ta dokazila, in dodatna potrdila, priložena tem dokazilom.

Nemško pravo

12 V skladu z nemško ustavo spada v Nemčiji pravo, ki se uporablja za poklic arhitekta, v zakonodajno pristojnost zveznih dežel. Člen 4 zakona zvezne dežele Bavarske o bavarski zbornici za arhitekturo in bavarski inženirski zbornici za gradbeni sektor (Gesetz über die Bayerische Architektenkammer und die Bayerische Ingenieurekammer-Bau) z dne 9. maja 2007 (GVBl., str. 308, v nadaljevanju: BauKaG) določa:

„[…]

(2) Na seznam arhitektov se vpiše oseba, ki za to zaprosi in

1. ima prebivališče ali sedež na Bavarskem ali tam večinoma opravlja poklicno dejavnost;

2.

je z diplomo uspešno končala študij

a) z vsaj štiriletnim rednim študijskim programom, ki vključuje v členu 3(1) navedene vsebine za študijsko smer arhitektura (visoke gradnje) ali

b) z vsaj triletnim rednim študijskim programom, ki vključuje v členu 3(2) in (3) navedene vsebine za študijsko smer notranja ali krajinska arhitektura

na nemški univerzi, na nemški javni ali državno priznani inženirski šoli (Akademie) ali na enakovredni nemški izobraževalni ustanovi in

3. je pozneje vsaj dve leti opravljala delo na tem področju.

K opravljanju dela na tem področju se štejejo tudi dodatna poklicna izobraževanja, ki jih zbornica arhitektov prireja na področju tehničnega in gospodarskega načrtovanja in gradbenega prava.

[…]

(5) Zahteve iz odstavka 2, prvi stavek, ter točk 2(a) in 3 so izpolnjene tudi, če državljan države članice Evropske unije ali države pogodbenice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru zaradi posebnih in izjemnih razlogov v smislu člena 10(b), (c), (d) in (g) Direktive [2005/36] ne izpolnjuje pogojev za priznanje njegovega dokazila o formalnih kvalifikacijah na podlagi usklajevanja minimalnih pogojev usposobljenosti v smislu Direktive [2005/36], če sicer izpolnjuje pogoje iz člena 13 Direktive [2005/36]; pri tem se kvalifikacije v smislu člena 12 Direktive [2005/36] obravnavajo enako. […]

[…]“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

13 Nemški državljan H. Angerer od marca 2007 v Avstriji opravlja dejavnost „stavbenika-tehničnega načrtovalca“. Prebiva tako na Bavarskem kot v Avstriji. H. Angerer je 25. aprila 2008 Bayerische Architektenkammer zaprosil za vpis v seznam tujih ponudnikov storitev zbornice zvezne dežele Bavarske za arhitekturo.

14 Na dan vložitve te prošnje je v Avstriji že uspešno opravil preizkus usposobljenosti za stavbenika. Prav tako je v Nemčiji ali Avstriji, odvisno od primera, že pridobil druge kvalifikacije, uspešno je namreč opravil končni vajenski in poklicni izpit za slikopleskarja in pleskarja, izpit za obrtnega inženirja, poklicni izpit za štukaterja, izpit za energetskega svetovalca in končni vajenski izpit za zidarja.

15 Bayerische Architektenkammer je s sklepom z dne 18. junija 2009 zavrnila vpis, za katerega je zaprosil H. Angerer. Bayerische Ingenieurkammer Bau (bavarska inženirska zbornica za gradbeni sektor) pa ga je s sklepom z dne 17. marca 2010 vpisala v seznam, določen v skladu s členom 61(7) bavarskega zakonika o gradbeništvu (Bayerische Bauordnung), s čimer mu je bila omogočena predložitev projektov na Bavarskem. H. Angerer tako nikakor ni omejen pri opravljanju dejavnosti „stavbenika-tehničnega načrtovalca“, za katere je kvalificiran v Avstriji.

16 Na podlagi tožbe, ki jo je H. Angerer vložil zoper sklep o zavrnitvi vpisa z dne 18. junija 2009, je Bayerisches Verwaltungsgericht (upravno sodišče zvezne dežele Bavarske) s sodbo z dne 22. septembra 2009 navedeni sklep razglasilo za ničen in Bayerische Architektenkammer odredilo, naj H. Angererja vpiše v seznam tujih ponudnikov storitev.

17 Bayerische Architektenkammer se je zoper to sodbo pritožila pri Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (višje upravno sodišče zvezne dežele Bavarske). Med pritožbenim postopkom je H. Angerer na predlog sodišča in v soglasju z Bayerische Architektenkammer spremenil predmet svojega prvotnega zahtevka, in sicer v vpis v seznam zbornice za arhitekturo, in ne več v seznam tujih ponudnikov storitev.

18 Bayerischer Verwaltungsgerichtshof je s sodbo z dne 20. septembra 2011 ugodilo novemu zahtevku H. Angererja z obrazložitvijo, da so pogoji za vpis v seznam zbornice za arhitekturo, kakor so navedeni v členu 4(5) BauKaG, izpolnjeni.

19 Bayerische Architektenkammer je pri predložitvenem sodišču vložila zahtevo za revizijo. To je poudarilo, da je člen 4(5) BauKaG namenjen prenosu Direktive 2005/36 v nemško pravo. Ta določba naj bi natančneje napotovala na člen 10(c) te direktive. Predložitveno sodišče torej meni, da je v okviru spora, o katerem odloča, odločilno, da se pogoji iz člena 10(c) navedene direktive pojasnijo tako, da se opredeli vsebina pojmov „posebni in izjemni razlogi“ ter „arhitekt“ iz navedenega člena.

20 Prvič, predložitveno sodišče glede pojma „posebni in izjemni razlogi“ meni, da zgolj položaji, našteti v členu 10, od (b) do (d) in (g), Direktive 2005/36, ne pomenijo „posebnih in izjemnih razlogov“ v smislu člena 10 te direktive, temveč mora prosilec poleg tega zatrjevati in dokazati natančnejše razloge, ki izvirajo na primer iz njegove osebne zgodovine in iz katerih ne izpolnjuje pogojev, ki bi omogočali avtomatično priznavanje dokazil usposobljenosti na podlagi usklajevanja minimalnih pogojev usposobljenosti v smislu navedene direktive.

21 Drugič, predložitveno sodišče glede pojma „arhitekt“ poudarja, da lahko po avstrijskem pravu stavbenik-tehnični načrtovalec opravlja tehnično načrtovanje stavb, civilnih gradbenih del in drugih gradenj, izvede kakršne koli s tem povezane izračune, vodi in izvaja gradbena dela ter vodi njihovo podiranje. Te pristojnosti naj bi bile skupne stavbenikom-tehničnim načrtovalcem in arhitektom. Po mnenju predložitvenega sodišča pa je treba ugotoviti, ali pojem „arhitekt“ v smislu člena 10(c) Direktive 2005/36 pomeni, da je delavec migrant v državi članici izvora poleg tehničnih dejavnosti načrtovanja, nadzora in izvajanja gradenj opravljal tudi umetniškooblikovalske, gospodarske in prostorskonačrtovalne dejavnosti ter dejavnosti v zvezi s spomeniškim varstvom ali bi jih na podlagi svoje izobrazbe lahko opravljal.

22 V teh okoliščinah je Bundesverwaltungsgericht prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. (a) Ali so ‚posebni in izjemni razlogi‘ v smislu člena 10 Direktive 2005/36 tiste okoliščine, ki so navedene v [nadaljevanju] tega člena, ali pa morajo poleg teh okoliščin obstajati ‚posebni in izjemni razlogi‘, iz katerih prosilec ne izpolnjuje zahtev iz poglavij II in III naslova III te direktive?

(b) V zadnjenavedenem primeru, kakšni morajo biti ‚posebni in izjemni razlogi‘? Ali gre pri tem za osebne razloge – kakršni bi lahko bili razvidni iz življenjepisa – iz katerih migrant izjemoma ne izpolnjuje pogojev za avtomatično priznavanje njegove usposobljenosti v skladu s poglavjem III naslova III Direktive?

2. (a) Ali se za uporabo pojma arhitekt v smislu člena 10(c) Direktive 2005/36 zahteva, da je delavec migrant v državi članici izvora poleg tehničnih dejavnosti načrtovanja gradenj, nadzora nad izvedbo gradenj in izvajanja gradenj opravljal tudi umetniškooblikovalske,

prostorskonačrtovalne in gospodarske dejavnosti ter po potrebi dejavnosti, povezane s spomeniškim varstvom, ali bi jih na podlagi svoje izobrazbe lahko opravljal ter, po potrebi, v kakšnem obsegu?

(b) Ali se za uporabo pojma ‚arhitekt' v smislu člena 10(c) Direktive 2005/36 zahteva, da ima migrant opravljeno visokošolsko izobraževanje, katerega vsebina se v glavnem nanaša na arhitekturo, v tem smislu, da poleg tehničnih vprašanj načrtovanja gradenj, nadzora nad izvedbo gradenj in izvajanja gradenj obsega tudi umetniškooblikovalske, prostorskonačrtovalne in gospodarske dejavnosti ter po potrebi dejavnosti, povezane s spomeniškim varstvom, in, po potrebi, v kakšnem obsegu?

(c) (i) Ali je za odgovor na točki (a) in (b) drugega vprašanja pomembno, kako se poklicni naziv ‚arhitekt' običajno uporablja v drugih državah članicah (člen 48(1) Direktive 2005/36),

(ii) ali je dovolj, da se ugotovi, kako se poklicni naziv ‚arhitekt' običajno uporablja v državi članici izvora in državi članici gostiteljici,

(iii) ali pa je mogoče iz člena 46(1), drugi pododstavek, Direktive 2005/36 razbrati, katere dejavnosti so na območju Evropske unije redno povezane z nazivom ‚arhitekt'?"

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje, točka (a)

23 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem, točka (a), v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10(c) Direktive 2005/36 razlagati tako, da mora prosilec, ki želi, da se zanj uporabi splošni sistem priznavanja dokazil usposobljenosti iz poglavja I naslova III te direktive, poleg tega, da ima dokazilo o usposobljenosti, ki ni navedeno v točki 5.7.1. Priloge V k navedeni direktivi, dokazati tudi obstoj „posebnih in izjemnih razlogov".

24 Najprej je treba opozoriti, da člen 10 Direktive 2005/36 opredeljuje področje uporabe splošnega sistema priznavanja dokazil usposobljenosti iz poglavja I naslova III te direktive. Navedeni sistem določa, da organi države članice gostiteljice v vsakem posameznem primeru opravijo preizkus poklicnih usposobljenosti, ki jih je prosilec pridobil v državi članici izvora. Uporaba tega sistema za arhitekte je omejena v členu 10(c) navedene direktive.

25 Vendar Direktiva 2005/36, kot je razvidno iz njene uvodne izjave 19, določa, da mora prost pretok in vzajemno priznavanje dokazil o formalnih kvalifikacijah, zlasti kar zadeva poklic arhitekta, temeljiti na načelu avtomatičnega priznavanja navedenih dokazil usposobljenosti. na podlagi usklajenih minimalnih pogojev usposobljenosti. Navedeni sistem avtomatičnega priznavanja dokazil usposobljenosti je urejen v poglavju III naslova III Direktive 2005/36.

26 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba pri določitvi področja uporabe določbe prava Unije, v obravnavanem primeru člena 10 Direktive 2005/36, upoštevati hkrati njeno besedilo, njen kontekst in njene cilje (sodba Spedition Welter, C-306/12, EU:C:2013:650, točka 17 in navedena sodna praksa).

27 Glede besedila člena 10 Direktive 2005/36 je treba navesti, da začetni stavek tega člena glede poklicev, ki so načeloma zajeti v sistemu avtomatičnega priznavanja dokazil usposobljenosti, za uporabo splošnega sistema priznavanja navedenih dokazil določa dva pogoja, prvič, da prosilec ne izpolnjuje pogojev za uporabo avtomatičnega sistema, in drugič, da je prosilec v tem položaju iz posebnega in izjemnega razloga.

28 Ta razlaga je potrjena z besedilom uvodne izjave 17 Direktive 2005/36, v kateri je navedeno, da se splošni sistem poklicnih kvalifikacij uporablja, kadar prosilec iz posebnega in izjemnega razloga ne izpolnjuje pogojev, da bi sistem avtomatičnega priznavanja veljal zanj.

29 Začetnemu stavku člena 10 Direktive 2005/36 sledijo točke od (a) do (g), v katerih je pojasnjen obseg prvega ali drugega od obeh pogojev, ki ju stavek določa. Navedene točke se uporabljajo bodisi za enega ali več specifičnih poklicev bodisi medsektorsko za vse delavce v posebnem položaju.

30 Člen 10(c) Direktive 2005/36, ki velja posebej za poklic arhitekta, se nanaša na poseben dejanski položaj, v katerem prosilec nima dokazila usposobljenosti iz točke 5.7.1. Priloge V k navedeni direktivi. V skladu s členom 21(1) navedene direktive pa je razpolaganje z dokazilom usposobljenosti iz te priloge pogoj za uporabo sistema avtomatičnega priznavanja dokazil usposobljenosti iz poglavja III naslova III te direktive za arhitekte. Zato se člen 10(c) Direktive 2005/36 nanaša le na prvega od obeh pogojev iz začetnega stavka tega člena, to je na pogoj neizpolnjevanja pogojev za uporabo sistema avtomatičnega priznavanja.

31 Vendar posledica te okoliščine ne more biti, da za arhitekte z dokazili usposobljenosti, ki niso navedena v točki 5.7.1. Priloge V k Direktivi 2005/36, drugega pogoja iz začetnega stavka člena 10 te direktive ni mogoče uporabiti, saj sta pogoja kumulativna.

32 Iz tega je razvidno, da v skladu s členom 10 navedene direktive prosilcu, ki želi, da se zanj uporabi splošni sistem priznavanja dokazil usposobljenosti za arhitekte, ni treba samo dokazati, da je v položaju iz člena 10(c) Direktive 2005/36, torej da nima nobenega od dokazil usposobljenosti iz navedene točke 5.7.1. Priloge V, temveč se mora tudi sklicevati na „posebne in izjemne razloge“, da je v tem položaju.

33 Taka razlaga je v skladu z nameni zakonodajalca Unije, kakor so razvidni iz pripravljalnih del za Direktivo 2005/36. Tako glede člena 10 te direktive v prvotnem predlogu Evropske komisije, kakor izhaja iz predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o priznavanju poklicnih kvalifikacij (COM(2002) 119 final) (UL 2002, C 181 E, str. 183), nista bila nikakor navedena niti pojem „posebni in izjemni razlogi“ niti člen 10, točke od (a) do (g), Direktive 2005/36. Ta pojem in te določbe so bile dodane na pobudo Sveta Evropske unije v Skupnem stališču (ES) št. 10/2005 z dne 21. decembra 2004 z namenom sprejetja Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/…/EG z dne … o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL 2005, C 58E, str. 1). Iz Utemeljitve Sveta (UL 2005, C 58E, str. 119) izhaja, da je menil, da je bil prvotni predlog Komisije glede člena 10 te direktive preširok. Svet v tej utemeljitvi med drugim pojasnjuje, da „naj se splošni sistem uporablja samo za poklice, ki niso zajeti v poglavjih II in III naslova III, ter za posebne primere, naštete v členu 10(a) do (g) skupnega stališča, če prosilec, ki sicer pripada kateremu od poklicev, ki so zajeti v teh poglavjih, iz posebnih in izjemnih razlogov ne izpolnjuje pogojev iz teh poglavij“.

34 Poleg tega sistematika in cilj Direktive 2005/36 nasprotujeta široki razlagi pojma „posebni in izjemni razlogi“, po kateri navedeni razlogi ne bi pomenili samostojnega pogoja glede na pogoj iz člena 10(c) te direktive.

35 Kar zadeva sistematiko Direktive 2005/36 glede poklica arhitekta, je iz uvodne izjave 19 te direktive razvidno, da se poklicne kvalifikacije priznavajo prednostno v skladu s sistemom avtomatičnega priznavanja dokazil usposobljenosti, določenim v členih 21 in 46 ter točki 5.7.1. Priloge V k navedeni direktivi.

36 Iz členov 1 in 4 Direktive 2005/36 je razvidno, da je osrednji cilj vzajemnega priznavanja imetniku poklicne kvalifikacije, s katero ima dostop do reguliranega poklica v državi članici izvora, v državi članici gostiteljici omogočiti dostop do poklica, za kakršnega je usposobljen v državi članici izvora, in njegovo opravljanje pod enakimi pogoji, kot veljajo za državljane države članice gostiteljice (sodba Ordre des architectes, C-365/13, EU:C: 2014:280, točka 19).

37 Z razlago člena 10(c) Direktive 2005/36, po kateri ta člen ne zahteva, da prosilci, ki ne izpolnjujejo pogojev iz poglavja III naslova III te direktive, dokažejo posebne in izjemne razloge, pa bi utegnile biti države članice zavezane preučiti dokazila usposobljenosti prosilca, tudi če ta ne bi imel kvalifikacij, potrebnih za opravljanje poklica arhitekta v državi članici izvora, kar bi bilo v nasprotju s ciljem navedene direktive.

38 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje, točka (a), odgovoriti, da je treba člen 10(c) Direktive 2005/36 razlagati tako, da mora prosilec, ki želi, da se zanj uporabi splošni sistem priznavanja dokazil usposobljenosti iz poglavja I naslova III te direktive, poleg tega, da ima dokazilo o usposobljenosti, ki ni navedeno v točki 5.7.1. Priloge V k navedeni direktivi, dokazati tudi obstoj „posebnih in izjemnih razlogov“.

Prvo vprašanje, točka (b)

39 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem, točka (b), v bistvu sprašuje, kakšne okoliščine lahko pomenijo „posebne in izjemne razloge“ v smislu člena 10(c) Direktive 2005/36.

40 H. Angerer, nemška in romunska vlada ter Komisija menijo, da se pojem „posebni in izjemni razlogi“ nanaša na okoliščine, povezane z mogočimi institucionalnimi in strukturnimi ovirami, ki izvirajo iz konkretnega položaja zadevne države članice. H. Angerer, Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses in Komisija menijo tudi, da navedeni razlogi zajemajo tudi okoliščine, povezane z osebnim položajem prosilca, med drugim z njegovim življenjepisom, potekom njegovega usposabljanja ali z dogodki iz njegovega osebnega življenja. Nemška vlada poudarja, da se je treba, če take okoliščine lahko pomenijo „posebne in izjemne razloge“, prepričati, da ima prosilec vse strokovno znanje, da lahko opravlja dejavnost arhitekta.

41 Sodišče je glede tega v sodbi Dreessen (C-31/00, EU:C:2002:35, točki 27 in 28) razsodilo, da morajo države članice spoštovati svoje obveznosti na področju vzajemnega priznavanja poklicnih kvalifikacij, kakor izhajajo iz razlage členov 49 PDEU in 53 PDEU, ki jo je podalo Sodišče, pri vsaki obravnavi prošnje za dovoljenje za opravljanje poklica arhitekta, če prosilec ne more uveljavljati mehanizma avtomatičnega priznavanja poklicnih kvalifikacij. Tako je lahko zlasti v primeru, da Komisija zaradi napake pristojnih organov ni bila seznanjena z dokazilom usposobljenosti prosilca.

42 Iz sodbe Hocsman (C-238/98, EU:C:2000:440, točka 23) izhaja tudi, da morajo države članice spoštovati svoje obveznosti na področju vzajemnega priznavanja poklicnih kvalifikacij ob upoštevanju člena 49 PDEU, če prosilec ne more uveljavljati mehanizma avtomatičnega priznavanja poklicnih kvalifikacij, določenega z upoštevno direktivo, zaradi kraja pridobitve zadevnega dokazila usposobljenosti ter akademske in poklicne poti prosilca.

43 Iz pripravljalnih del za Direktivo 2005/36, zlasti iz utemeljitve Sveta, navedene v točki 33 te sodbe, je razvidno, da sta zadevna položaja v sodbah Hocsman (C-238/98, EU:C:2000:440) in Dreessen (C-31/00, EU:C:2002:35) med drugim podlaga za sprejetje člena 10 te direktive. Iz tega izhaja, da „posebni in izjemni razlogi“ iz tega člena lahko zajemajo tako okoliščine, povezane z mogočimi institucionalnimi in strukturnimi ovirami, ki izvirajo iz konkretnega položaja zadevne države članice, kot okoliščine v zvezi z osebnim položajem prosilca.

44 Za opredelitev obsega pojma „posebni in izjemni razlogi“ je treba poleg tega upoštevati cilj Direktive 2005/36, kakor je opisan v točki 36 te sodbe, in sicer imetniku poklicne kvalifikacije, s katero ima dostop do reguliranega poklica v državi članici izvora, v državi članici gostiteljici omogočiti dostop do poklica, za kakršnega je usposobljen v državi članici izvora.

45 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje, točka (b), odgovoriti, da je treba člen 10(c) Direktive 2005/36 razlagati tako, da se pojem „posebni in izjemni razlogi“ v smislu te določbe nanaša na okoliščine, zaradi katerih prosilec nima dokazila iz točke 5.7.1. Priloge V k tej direktivi, pri čemer se navedeni prosilec ne more sklicevati na to, da ima poklicne kvalifikacije, s katerimi ima v državi članici izvora dostop do drugega poklica od tistega, ki ga želi opravljati v državi članici gostiteljici.

Drugo vprašanje

46 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10(c) Direktive 2005/36 razlagati tako, prvič, da je treba pojem „arhitekt“ iz te določbe opredeliti ob upoštevanju zakonodaje države članice izvora, zakonodaje države članice gostiteljice, zakonodaje drugih držav članic ali glede na pogoje iz člena 46 te direktive, in drugič, da ta pojem pomeni, da mora imeti prosilec usposobljenost in izkušnje, ki ne zajemajo samo tehničnih dejavnosti načrtovanja gradenj, nadzora nad izvedbo gradenj in izvajanja gradenj, ampak tudi umetniškooblikovalske, gospodarske in prostorskonačrtovalne dejavnosti ali celo dejavnosti v zvezi s spomeniškim varstvom.

47 Glede tega je treba opozoriti, da mora v skladu s sodno prakso, ki se uporablja za Direktivo 85/384, nacionalna zakonodaja države članice gostiteljice opredeliti dejavnosti, ki spadajo na področje arhitekture, saj ni namen navedene direktive niti urejati pogoje za dostop do poklica arhitekta niti opredeliti naravo dejavnosti, ki jih morajo opravljati arhitekti (glej v tem smislu sodbo Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia in drugi, C-111/12, EU:C:2013:100, točka 42).

48 Ugotovitev iz prejšnje točke je mogoče po analogiji uporabiti za sistem avtomatičnega priznavanja dokazil usposobljenosti za arhitekta, določen z Direktivo 2005/36. To je razvidno med drugim iz uvodne izjave 28 te direktive, v kateri je navedeno, da je v navedeni direktivi pojem „arhitekt“ uporabljen zato, da bi se omejilo področje uporabe določb, povezanih z avtomatičnim priznavanjem dokazil usposobljenosti na področju arhitekture, brez poseganja v posebnosti nacionalnih predpisov, ki urejajo te dejavnosti.

49 Kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 56 sklepnih predlogov, če zakonodajalec Unije ni nameraval opredeliti pojma „arhitekt“ v okviru sistema avtomatičnega priznavanja dokazil usposobljenosti iz Direktive 2005/36, ga je še toliko manj želel opredeliti v okviru splošnega sistema.

50 Pojasniti je treba tudi, da zahtev iz člena 46 Direktive 2005/36 kot takih ni mogoče uporabiti v okviru splošnega sistema priznavanja dokazil usposobljenosti arhitektov. Ta člen, ki spada v sistem avtomatičnega priznavanja, ki temelji na usklajevanju minimalnih pogojev usposobljenosti, opisuje te minimalne pogoje usposobljenosti.

51 Iz tega je razvidno, da je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 10(c) Direktive 2005/36 razlagati tako, da je treba pojem „arhitekt“ iz te določbe opredeliti ob upoštevanju zakonodaje države članice gostiteljice in da zato ta pojem ne pomeni nujno, da mora imeti prosilec usposobljenost in izkušnje, ki ne zajemajo samo tehničnih dejavnosti načrtovanja gradenj, nadzora nad izvedbo gradenj in izvajanja gradenj, ampak tudi umetniškooblikovalske, gospodarske in prostorskonačrtovalne dejavnosti ali celo dejavnosti v zvezi s spomeniškim varstvom.

Stroški

52 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Člen 10(c) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 279/2009 z dne 6. aprila 2009, je treba razlagati tako, da mora prosilec, ki želi, da se zanj uporabi splošni sistem priznavanja dokazil usposobljenosti iz poglavja I naslova III te direktive, poleg tega, da ima dokazilo o usposobljenosti, ki ni navedeno v točki 5.7.1. Priloge V k navedeni direktivi, dokazati tudi obstoj „posebnih in izjemnih razlogov“.**

2. **Člen 10(c) Direktive 2005/36, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 279/2009, je treba razlagati tako, da se pojem „posebni in izjemni razlogi“ v smislu te določbe nanaša na okoliščine, zaradi katerih prosilec nima dokazila iz točke 5.7.1. Priloge V k tej direktivi, pri čemer se navedeni prosilec ne more sklicevati na to, da ima poklicne kvalifikacije, s katerimi ima v državi članici izvora dostop do drugega poklica od tistega, ki ga želi opravljati v državi članici gostiteljici.**

3. **Člen 10(c) Direktive 2005/36, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 279/2009, je treba razlagati tako, da je treba pojem „arhitekt“ iz te določbe opredeliti ob upoštevanju zakonodaje države članice gostiteljice in da zato ta pojem ne pomeni nujno, da mora imeti prosilec usposobljenost in izkušnje, ki ne zajemajo samo tehničnih dejavnosti načrtovanja gradenj, nadzora nad izvedbo gradenj in izvajanja gradenj, ampak tudi umetniškooblikovalske, gospodarske in prostorskonačrtovalne dejavnosti ali celo dejavnosti v zvezi s spomeniškim varstvom.**

Podpisi